קֶעמְפּ

חִיזוּק אוּן עֵצוֹת וִוי אַזוֹי אוֹיסְצוּנִיצְן רִיכְטִיג דִי זוּמֶער וָואכְן
וֶוען מֶען גֶעפִינְט זִיךְ אִין קֶעמְפּ

רֵיינֶע לוּפְט

עֶס אִיז זֵייעֶר אַ גוּטֶע זַאךְ אַז דִי יְשִׁיבוֹת אוּן תַּלְמוּד תּוֹרָה׳ס פָּארְן אַוֶועק אִין דִי זוּמֶער וָואכְן פוּן שְׁטָאט צוּ דִי בֶּערְג, דָארְט צְוִוישְׁן דִי בֶּערְג אִיז זֵייעֶר רֵיין, מֶען קֶען דָארְט זֵייעֶר מַצְלִיחַ זַיין אִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק א, סִימָן נב), אַז עֶס טוּט שָׁאטְן פַאר עֲבוֹדַת הַשֵּׁם וֶוען מֶען גֶעפִינְט זִיךְ אִין אַ פְּלַאץ וואוּ מֶענְטְשְׁן לוֹיפְן נָאךְ תַּאֲוֹות עוֹלָם הַזֶּה, אוּן מֶען קֶען וֶוערְן מֶער נֶענְטֶער צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן וֶוען מֶען גֶעפִינְט זִיךְ אִין אַ פְּלַאץ וואוּ עֶס זֶענֶען נִישְׁטָא דָארְט מֶענְטְשְׁן וָואס טוּעֶן נַארִישְׁקֵייטְן; דֶערִיבֶּער זָאלְסְטוּ אוֹיסְנִיצְן דִי צַייט וָואס דוּ גֶעפִינְסְט זִיךְ זוּמֶער צְוִוישְׁן דִי גְרָאז אִין בֵּיימֶער פַאר עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, מַאךְ זִיךְ אַ סֵדֶר וִוי אַזוֹי אוֹיסְצוּנִיצְן דַיינֶע טֶעג צוּ לֶערְנֶען אוּן צוּ דַאוֶונֶען אוּן זִיךְ צוּ שְׁטַארְקְן מִיט גוּטֶע חֲבֵרִים אִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם; דָאס עֶרְשְׁטֶע זַאךְ בֶּעט אִיךְ דִיר, פִיר זִיךְ מִיט הַכְנָעָה צוּ דַיינֶע מַגִּידֵי שִׁיעוּר, אוּן גֵיי נִישְׁט קֶעגְן דִי תַּקָּנוֹת הַיְשִׁיבָה, הַאלְט זִיךְ צוּ דִי סִדְרֵי הַיְשִׁיבָה אוּן צוּ וָואס זֵיי זָאגְן, אַזוֹי וֶועסְטוּ מַצְלִיחַ זַיין אוּן דוּ וֶועסְט זִיךְ אַיינְקוֹיפְן אַ גוּטֶע נָאמֶען, דוּ וֶועסְט הָאבְן חֵן בַּיי יֶעדְן אֵיינֶעם; דִי מַגִּידֵי שִׁיעוּר אוּן אַלֶע בָּחוּרִים וֶועלְן דִיךְ שְׁטֶענְדִיג אוֹיסְרִימֶען, דוּ וֶועסְט זַיין בַּאלִיבְּט בַּיי אַלֶעמֶען.

זַיי צַייטְלִיךְ בַּיי דִי סְדָרִים, זַיי צַייטְלִיךְ בַּיים דַאוֶונֶען, עֶס אִיז דָא אַ שְׁוַואכְקֵייט בַּיי בָּחוּרִים צוּ פַארְבְּרֶענֶען דִי נֶעכְט מִיט גָארְנִישְׁט אוּן מִיט נִישְׁט, מֶען גֵייט שְׁלָאפְן טוֹיזְנְט אַזֵייגֶער, מֶען זִיצְט אוּן מֶען שְׁמוּעֶסְט, שְׁפֶּעטֶער קֶען מֶען נִישְׁט זַיין צַייטְלִיךְ בַּיים דַאוֶונֶען, צַייטְלִיךְ בַּיי דִי סִדְרֵי הַיְשִׁיבָה, אַלֶעס הֵייבְּט זִיךְ אָן בַּיים שְׁלָאפְן גֵיין; עַל כֵּן בֶּעט אִיךְ דִיר זֵייעֶר, לֵייג זִיךְ צַייטְלִיךְ, גֵיי נִישְׁט שְׁלָאפְן שְׁפֶּעט, אַזוֹי וֶועסְטוּ קֶענֶען אוֹיפְשְׁטֵיין גָאר פְרִי, דוּ וֶועסְט זֵייעֶר מַצְלִיחַ זַיין; דִי יוּנְגֶע יָארְן זֶענֶען דִי שֶׁענְסְטֶע יָארְן פַארְן מֶענְטְשׁ. דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (שַׁבָּת קנד.): ״יַנְקוּתָא כְּלִילָא דְוַרְדָא״, דִי שֶׁענְסְטֶע צַייט אִיז דִי יוּנְגֶע יָארְן; אוּן אַז מֶען נִיצְט אוֹיס דִי יוּנְגֶע יָארְן אִיז מֶען זֵייעֶר מַצְלִיחַ אִין לֶעבְן.

גוּטֶע מִידוֹת

גֶעב זִיךְ זֵייעֶר אַכְטוּנְג נִישְׁט וֵויי צוּ טוּן אוּן נִישְׁט טְשֶׁעפֶּען אַ צְוֵוייטְן, סְפֶּעצִיעֶל אִין דִי זוּמֶער וָואכְן וֶוען מֶען אִיז אַוֶועק פוּן שְׁטוּב, מֶען אִיז מִיט חֲבֵרִים בַּייטָאג אוּן בַּיינַאכְט - דַארְף מֶען מֶער אַכְטוּנְג גֶעבְן נִישְׁט וֵויי צוּ טוּן אַנְדֶערֶע בָּחוּרִים, אוּן אַז אִין דַיין שְׁלָאף צִימֶער הָאט מֶען אַרַיינְגֶעלֵייגְט אַ בָּחוּר וָואס אִיז נִישְׁט אַזוֹי קְלוּג וִוי דִיר, אַ בָּחוּר וָואס מַאכְט נֶערְוֶועז וְכוּ׳ - זָאלְסְטוּ זִיךְ זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְן נִישְׁט צוּ טוּן זַאכְן וָואס דוּ וֶועסְט דַארְפְן בַּאצָאלְן אַ טֵייעֶרֶע פְּרַייז בְּמֶשֶׁךְ דֶעם לֶעבְן, זָאלְסְט חַס וְשָׁלוֹם נִישְׁט טוּן זַאכְן וָואס וֶועט אִים פַארְשֶׁעמֶען.

דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (סוֹטָה י:), עֶנְדֶערְשׁ זָאל מֶען זַיין גְרֵייט צוּ וֶוערְן פַארְבְּרֶענְט אִין אַ קַאלֶעךְ אוֹיוְון וִוי פַארְשֶׁעמֶען אַ חָבֵר; וַוייל פַארְשֶׁעמֶען אַ חָבֵר אִיז אַ גֶעפֶערְלִיכֶע זַאךְ, מֶען בַּאצָאלְט אַ טֵייעֶרֶע פְּרַייז אוֹיף דֶעם; אַז דוּ קֶענְסְט עֶרְלֶעדִיגְן אֵיידֶעלֶערְהֵייט מִיט דִי מְנַהֵל, מַגִּידֵי שִׁיעוּר אוּן מַשְׁגִּיחִים אַז מֶען זָאל אַרוּם טוֹישְׁן דִי בֶּעטְן וְכַדוֹמֶה - קֶענְסְטוּ דָאס טוּן, אָבֶער חַס וְשָׁלוֹם אַרוֹיסְשְׁטֶעלְן אַ בָּחוּר פוּן שְׁטוּב, אָדֶער מַאכְן שְׁפִּיצְלֶעךְ, וַוייל אוֹיב מֶען טְשֶׁעפֶּעט אַ צְוֵוייטְן - וֶוערְט מֶען גֶעשְׁטְרָאפְט הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ.

וִויסְן זָאלְסְטוּ, וִוי אַזוֹי מֶען פִירְט זִיךְ מִיט אַנְדֶערֶע - אַזוֹי פִירְט מֶען זִיךְ פוּן הִימְל מִיטְן מֶענְטְשׁ. אַזוֹי וִוי דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (סוֹטָה ח:): ״בַּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ״; בַּיי דִי זַאךְ זֶעט מֶען אָפְן דִי הַשְׁגָּחָה, אוּן אֲפִילוּ דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער פִירְט דִי וֶועלְט בְּהַסְתָּרָה, מֶען זֶעט זַאכְן פַארְקֶערְט, אָבֶער בַּיי דִי זַאךְ זֶעט מֶען קְלָאר אוּן אָפְן: אַז ״אִית דִין וְאִית דַיָּין״, אוּן דֶער וָואס רוֹדְפְ׳ט אַ צְוֵוייטְן נֶעמְט נִישְׁט לַאנְג בִּיז מֶען וֶוערְט גֶעשְׁטְרָאפְט הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ, בְּכֵן בֶּעט אִיךְ דִיר מַיין לִיבֶּער זוּן, מַיין הַארְצִיגֶער תַּלְמִיד, טְשֶׁעפֶּע נִישְׁט קֵיינֶעם, טוּ נִישְׁט וֵויי קֵיינֶעם, אוּן אַז אֵיינֶער הָאט דִי זַאךְ פוּן זִיךְ נִישְׁט אוֹיפְוֶועקְן בַּיינַאכְט וְכוּ׳, אוּן עֶס פַּאסִירְט וְכוּ׳, עֶר שְׁלָאפְט טִיף, עֶר שְׁפִּירְט נִישְׁט וֶוען עֶר דַארְף אַרוֹיס גֵיין וְכוּ׳ - זָאלְסְטוּ חַס וְשָׁלוֹם נִישְׁט פַארְגִיסְן יֶענֶעמְ׳ס בְּלוּט, דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (שַׁבָּת לא.): ״דְעַלָךְ סָנֵי, לְחַבְרָךְ לָא תַּעֲבֵיד״, וָואס דוּ הָאסְט אַלֵיינְס פַיינְט, טוּ נִישְׁט פַאר דַיין חָבֵר; זָאלְסְט טְרַאכְטְן אַזוֹי וִוי עֶס וָואלְט וֶוען גֶעוֶוען מִיט דִיר אָדֶער מִיט דַיינְ׳ס אַ קִינְד, טוּ אַלֶעס אַז יֶענֶער זָאל נִישְׁט פַארְשֶׁעמְט וֶוערְן.

אַהֵיים רוּפְן

דִי גַאנְצֶע צַייט וָואס דוּ בִּיסְט אִין ׳קֶעמְפּ׳ זָאלְסְטוּ נִישְׁט פַארְגֶעסְן פוּן דַיינֶע עֶלְטֶערְן, גֶעדֶענְק אַהֵיים צוּ רוּפְן יֶעדְן טָאג, גֶעדֶענְק פוּן דַיינֶע טֵייעֶרֶע עֶלְטֶערְן, זֵיי צוּ מַאכְן אַ נַחַת רוּחַ;

דֶערְצֵייל זֵיי גוּטֶע זַאכְן, מַאךְ פְרֵיילִיךְ דַיינֶע עֶלְטֶערְן; מִיט דֶעם וֶועסְטוּ פְרֵיילִיךְ מַאכְן דִי שְׁכִינָה הַקְדוֹשָׁה. אַזוֹי וִוי דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (קִידוּשִׁין ל:): ״הִשְׁוָה הַכָּתוּב כִּבּוּד אָב וָאֵם לִכְבוֹד הַמָּקוֹם״, אַז מֶען אִיז מְכַבֵּד דִי עֶלְטֶערְן – אִיז מֶען מְכַבֵּד דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן אַז מֶען מַאכְט פְרֵיילִיךְ דִי עֶלְטֶערְן – מַאכְט מֶען פְרֵיילִיךְ דִי שְׁכִינָה, עֶס גֵייט אִינְאֵיינֶעם.

קֶענְסְט בֶּעטְן דַיינֶע עֶלְטֶערְן זֵיי זָאלְן דִיר בַּאזָארְגְן מִיט דִי זַאכְן וָואס דוּ דַארְפְסְט הָאבְן אִין ׳קֶעמְפּ׳, דִיר שִׁיקְן וֶועשׁ, עֶסְן, וְכַדוֹמֶה, אָבֶּער זַיי גֶעוָוארְנְט דִי וֶועג וִוי אַזוֹי דוּ רֶעדְסְט צוּ זֵיי; צוּ עֶלְטֶערְן דַארְף מֶען רֶעדְן זֵייעֶר אֵיידְל אוּן שֵׁיין, פְרֶעג זֵיי אֵיידֶעלֶערְהֵייט אוֹיבּ זֵיי קֶענֶען דִיר הֶעלְפְן מִיט וָואס דוּ דַארְפְסְט; עֶס פֶּעלְט דִיר אַ הֶעמְד, אַ הוֹיזְן, אַ בֶּעקִיטְשֶׁע וְכוּ׳, אָבֶּער חַס וְשָׁלוֹם קוּמֶען מִיט טַעֲנוֹת: ׳הֲיִתָּכֵן הָאסְט מִיר נִישְׁט גֶעמַאכְט?׳ ׳הֲיִתָּכֵן הָאסְט מִיר נִישְׁט גֶעשִׁיקְט?׳ ׳הֲיִתָּכֵן הָאסְט מִיר נִישְׁט גֶעקוֹיפְט?׳ דָאס אִיז אַ פְּגַם אִין כִּיבּוּד אָב וָאֵם, דָאס אִיז נִישְׁט קַיין דֶרֶךְ אֶרֶץ; אוֹיךְ אַ גַאנְץ יָאר וֶוען דוּ דַארְפְסְט עֶפֶּעס הָאבְן, דוּ דַארְפְסְט אַז דַיינֶע עֶלְטֶערְן זָאלְן דִיר הֶעלְפְן, זֵיי זָאלְן דִיר עֶרְלֶעדִיגְן זַאכְן – דַארְף מֶען זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן וִוי אַזוֹי מֶען בֶּעט אוּן וִוי אַזוֹי מֶען פַארְלַאנְגְט, מֶען זָאל נִישְׁט פּוֹגֵעַ זַיין אִין זֵייעֶר כָּבוֹד; נֶעם אַרַיין אִין דִיר אַז קֵיינֶער קוּמְט דִיר גָארְנִישְׁט, דַיינֶע עֶלְטֶערְן קוּמֶען דִיר גָארְנִישְׁט; אַלֶעס וָואס זֵיי טוּעֶן פַאר דִיר, אַלֶעס וָואס זֵיי זָארְגְן פַאר דִיר – אִיז אַ מַתָּנָה; אַזוֹי וֶועסְטוּ רֶעדְן צוּ זֵיי וִוי מֶען רֶעדְט צוּ דִי הֶעכְסְטֶע אוּן חָשׁוּבְ׳סְטֶע פוּן דִי וֶועלְט.

אוֹיךְ זָאלְסְטוּ יֶעדְן עֶרֶב שַׁבָּת רוּפְן דַיינֶע זֵיידֶעס אוּן בַּאבֶּעס, דִי מִצְוָה פוּן מְכַבֵּד זַיין עֶלְטֶערְן נֶעמְט אוֹיךְ אַרַיין זֵיידֶעס אוּן בַּאבֶּעס, אוּן וֶוען דוּ קֶענְסְט נָאר דוּרְכְן יָאר אַרוֹיפְגֵיין צוּ אַ זֵיידֶע, צוּ אַ בַּאבֶּע – זָאלְסְטוּ גֵיין צוּ זֵיי, אוּן אַז דַיין זֵיידֶע זָאגְט דִיר מוּסָר וִוי אַזוֹי זִיךְ צוּ פִירְן – זָאלְסְטוּ נִישְׁט וֶוערְן בַּאלֵיידִיגְט, אוּן אַז דִי בַּאבֶּע זָאגְט, שְׁרֵייט אוּן קְוִויטְשֶׁעט – זָאלְסְטוּ זִיךְ נִישְׁט אוּנְטֶער לַאכְן, זָאלְסְט וִויסְן אַז מֶען גֶעבְּט זִיךְ אֵיין דְרֵיי אוּן מִיר וֶועלְן זַיין דִי זֵיידֶעס פוּן שְׁטָאט. דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב, סִימָן סא), דִי גַאנְצֶע לֶעבְּן אִיז וִוי אַ פֶערְטְל שָׁעָה; עֶס אִיז נִישְׁט שַׁיין וִוי אֵיינִיקְלֶעךְ פִירְן זִיךְ צוּ דִי עֶלְטֶערֶע דוֹר, מֶען לַאכְט זִיךְ אוּנְטֶער אוּן מֶען שְׁפֶּעט פוּן זֵיי, אִין אַפָּאר מִינוּט זֶענֶען מִיר דִי זֵיידֶעס, אוּן וֶוער וֶועט קוּקְן אוֹיף אוּנְז? וֶוער וֶועט רֶעדְן מִיט אוּנְז? אַז מִיר וֶועלְן זִיךְ פִירְן מִיט דֶרֶךְ אֶרֶץ צוּ אוּנְזֶערֶע זֵיידֶעס, אוּנְזֶערֶע קִינְדֶער וֶועלְן זֶען וִוי אַזוֹי מִיר רֶעדְן מִיט אוּנְזֶערֶע זֵיידֶעס, מִיט אוּנְזֶערֶע עֶלְטֶערְן – וֶועלְן זֵיי אוּנְז מְכַבֵּד זַיין, אוּן אַז נִישְׁט – וֶועט מֶען אוּנְז אַרַיינְוַוארְפְן אִין אַ מוֹשָׁב זְקֵנִים, קֵיינֶער וֶועט נִישְׁט קוּקְן אוֹיף אוּנְז.

אַז דַיין זֵיידֶע זָאגְט דִיר, דִי בַּאבֶּע זָאגְט דִיר, אוּן כָּל שֶׁכֵּן אַז דַיין טַאטֶע זָאגְט דִיר מוּסָר, דַיין מַאמֶע זָאגְט דִיר מוּסָר – זָאלְסְטוּ דָאס אָנְנֶעמֶען אוּן זִיךְ פְרֵייעֶן אַז דוּ הָאסְט עֶרְלִיכֶע עֶלְטֶערְן וָואס זָארְגְן פַאר דִיר. שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, וֶוען זַיין מַאמֶע הָאט אִים גֶעשְׁטְרָאפְט, זִי הָאט אִים גֶע׳מוּסָר׳ט – הָאט עֶר גֶעזִינְגֶען פַאר אִיר דֶעם קַאפִּיטְל: ׳אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא׳, עֶר הָאט גֶעדַאנְקְט אוּן גֶעלוֹיבְּט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן פַאר דִי טֵייעֶרֶע מַאמֶע וָואס זָאגְט אִים וָואס אִיז רִיכְטִיג, וִוי אַזוֹי זִיךְ צוּ פִירְן; דֶערִיבֶּער יֶעצְט אִין ׳קֶעמְפּ׳ וֶוען מֶען אִיז אַוֶועק פוּן שְׁטוּבּ – דַארְף מֶען גֶעדֶענְקֶען אַז מֶען הָאט אַ שְׁטוּבּ, מֶען הָאט עֶלְטֶערְן, מֶען דַארְף גֶעדֶענְקֶען פוּן וואו מֶען שְׁטַאמְט.

קְנֵה לְךָ חָבֵר

דָאס זַיין אִין ׳קֶעמְפּ׳ הָאט זֵייעֶר גְרוֹיסֶע מַעֲלוֹת פַאר עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, מֶען אִיז אַוֶועק פוּן דִי שְׁטָאט, מֶען אִיז אַוֶועק פוּן דִי גוֹי׳אִישֶׁע גַאסְן, מֶען קֶען אִין ׳קֶעמְפּ׳ זִיךְ אוֹיפְהֵייבְּן אִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם; זָאלְסְטוּ זִיךְ חַבֶר׳ן מִיט גוּטֶע חֲבֵרִים וָואס דִינֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן בִּתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת, חֲבֵרִים וָואס הָאבְן יִרְאַת שָׁמַיִם, חֲבֵרִים וָואס שְׁטֶעלְן זִיךְ צוּ צוּם סֵדֶר הַיְשִׁיבָה אוּן צוּ דִי תַּקָנוֹת וָואס מֶען מַאכְט אִין ׳קֶעמְפּ׳, וַוייל אוֹיךְ אִין ׳קֶעמְפּ׳ דַארְף מֶען הָאבְן יִרְאַת שָׁמַיִם, אוּן אַז אֵיינֶער אִין דַיין שְׁטוּבּ הָאט מִיטְגֶעבְּרֶענְגְט אַ כְּלִי וָואס מֶען קֶען זֶען ווִידִיאוֹס – זָאלְסְטוּ זִיךְ הַאלְטְן שְׁטַארְק נִישְׁט צוּ קוּקְן קַיין ווִידִיאוֹס, אוּן אֲפִילוּ בָּחוּרִים זָאגְן דִיר: ״זַיי נִישְׁט קַיין פְרוּמֶער, מַאךְ זִיךְ נִישְׁט נַארִישׁ, דִי זַאכְן מֶעג מֶען קוּקְן, דִי זַאכְן זֶענֶען נִישְׁט קַיין פְּרָאבְּלֶעם״ – זָאלְסְטוּ זִיךְ מִיט חָכְמָה אַרוֹיסְדְרֵייעֶן, זָאלְסְט נִישְׁט בְּרֶעכְן דַיין גֶדֶר וָואס דוּ הָאסְט גֶענוּמֶען אוֹיף דִיר נִישְׁט צוּ קוּקְן; אוֹיךְ וֶוען דוּ הֶערְסְט חֲבֵרִים רֶעדְן פוּן זַאכְן וָואס זֵיי הָאבְן גֶעזֶען, אוּן עֶס זֶעט דִיר אוֹיס זֵייעֶר אִינְטֶערֶעסַאנְט אוּן דוּ שְׁפִּירְסְט זִיךְ וִוי אַ נַאר אַז דוּ וֵוייסְט נִישְׁט פוּן דִי זַאכְן, דוּ הָאסְט נִישְׁט וָואס מִיט צוּ רֶעדְן – גֶעדֶענְק וָואס דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (עֵדִיּוֹת ה, ו), עֶנְדֶערְשׁ זָאל מֶען אוֹיסְקוּקְן וִוי אַ שׁוֹטֶה – וִוי אֵיידֶער זַיין אֵיין סֶעקוּנְדֶע אַ רָשָׁע, אוּן בְּלַייבּ שְׁטַארְק מִיט דַיין גוּטֶע גֶדֶר פוּן נִישְׁט קוּקְן; וַוייל אַז מֶען הֵייבְּט אָן קוּקְן ווִידִיאוֹס – הָאט דָאס נִישְׁט קַיין אָפְּשְׁטֶעל, מֶען קוּמְט צוּ קוּקְן דִי עֶרְגְסְטֶע זַאכְן, דִי שָׁלֹשׁ חֲמוּרוֹת: עֲבוֹדָה זָרָה, גִּלּוּי עֲרָיוֹת אוּן שְׁפִיכַת דָמִים.

וִויסְן זָאלְסְטוּ, דֶער יֵצֶר הָרָע אַרְבֶּעט מִיט חָכְמָה, אוּן וֶוען עֶר וִויל פַארְכַאפְּן אַ יוּנְגֶע רֵיינֶע בָּחוּר וֶועט עֶר נִישְׁט אָנְהֵייבְּן מִיטְן אִים וַוייזְן שְׁלֶעכְטֶע זַאכְן, עֶר וֶועט אָנְהֵייבְּן מִיט אִידִישֶׁע קְלִיפְּס, מִיט דְזְשָׁאוּקְס, מִיט עֶדְוֶוערְטֵייזְמֶענְטְס, אוּן אַזוֹי צוּבִּיסְלֶעךְ וֶוערְט מֶען צוּגֶעוואוֹינְט צוּ קוּקְן, אוּן מִיט דִי צַייט הֵייבְּט מֶען אָן קוּקְן נַייעֶס, מֶען אִיז זִיךְ מוֹרֶה הֶיתֵּר צוּ קוּקְן וִוי פְרוּוִיעֶן רֶעדְן, אוּן אַזוֹי הֵייבְּט מֶען אָן קוּקְן גוֹי׳אִישֶׁע ווִידִיאוֹס אוּן מָאוִויס, אוּן מֶען פַאלְט אַרַיין אִין קוּקְן עֲבֵירוֹת הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ.

אוֹיךְ דִי אִידִישֶׁע זַאכְן פַאר זִיךְ זֶענֶען אַ סַכָּנָה צוּ קוּקְן, וַוייל לֵיידֶער זֶענֶען דָא הַיינְט הֵיימִישֶׁע אִידְן וָואס רוּפְן זִיךְ חֲסִידִים, מִיט שְׁטְרַיימְל אוּן בֶּעקִיטְשֶׁע, וָואס מַאכְן אַלֶע סָארְט לֵיצָנוּת פוּן עֶרְלִיכֶע אִידְן, זֵיי מַאכְן לֵיצָנוּת פוּן מִצְוֹות אוּן פוּן מִנְהָגִים; עֶמְטְלִיךְ אִיז עֶס נִישְׁט קֶעגְן אִידִישְׁקֵייט, עֶמְטְלִיךְ אִיז עֶס פַאר עֶדְוֶוערְטֵייזְמֶענְט אוּן אוּנְטֶערְטֶעינְמֶענְט, אָבֶּער עֶס לִיגְט אִין דֶעם אַ גִיפְט; וֶוען מֶען קוּקְט דִי זַאכְן וֶוערְט מֶען קַאלְט צוּ מִצְוֹות, מֶען וֶוערְט קַאלְט צוּ טוּן דִי הֵיילִיגֶע מִנְהָגִים; פוּן דֶעם דַארְף מֶען זִיךְ זֵייעֶר הִיטְן. וַוייל דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת לֵיצָנוּת, סִימָן ה): ״עַל יְדֵי לֵיצָנוּת אֵין לוֹ חָכְמָה״, לֵיצָנוּת פַארְטְרַייבְּט דִי יִרְאַת שָׁמַיִם; עַל כֵּן בֶּעט אִיךְ דִיר זֵייעֶר, דְרֵיי זִיךְ אַרוֹיס מִיט חָכְמָה פוּן דִי בָּחוּרִים, זוּךְ אוֹיף אִין יְשִׁיבָה עֶרְלִיכֶע בָּחוּרִים וָואס הָאבְן תְּמִימוּת, מִיט זֵיי זָאלְסְטוּ פַארְבְּרֶענְגֶען, מִיט זֵיי זָאלְסְטוּ שְׁמוּעֶסְן; אַזוֹי וֶועסְטוּ זוֹכֶה זַיין צוּ

קוֹנֶה זַיין אַסַאךְ יִרְאַת שָׁמַיִם, דוּ וֶועסְט אוֹיסְנִיצְן דִי זוּמֶער וָואכְן מִיט קְדוּשָּׁה וְטָהֳרָה.

זַיין אִין ׳קֶעמְפּ׳ הָאט זֵייעֶר גְרוֹיסֶע מַעֲלוֹת; דָאס זַיין אַוֶועק פוּן שְׁטָאט, דָאס זַיין אַוֶועק פוּן דִי גַאס - אִיז זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶע מַעֲלָה, אָבֶער מֶען דַארְף אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט צוּ טוּישְׁן דִי וֶועג וִוי אַזוֹי מֶען הָאט גֶעזֶען בַּיי דִי עֶלְטֶערְן, אַז מֶען זֶעט דִי חֲבֵרִים פִירְן זִיךְ אַנְדֶערְשׁ וִוי מֶען פִירְט זִיךְ אִינְדֶערְהֵיים, דַארְף מֶען זִיךְ הַאלְטְן שְׁטַארְק, בְּלַייבְּן מִיט דִי גוּטֶע וֶועג וִוי אַזוֹי דִי עֶלְטֶערְן פִירְן זִיךְ; אִין ׳קֶעמְפּ׳ קוּמֶען בָּחוּרִים פוּן אַלֶע סָארְט שְׁטִיבֶּער, אוּן מֶען דַארְף טַאקֶע זִיךְ פִירְן צוּ אַלֶעמֶען שֵׁיין, יֶעדְן מְקָרֵב זַיין, יֶעדְן בַּאגְרִיסְן, אָבֶער מֶען דַארְף אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט אַוֶועק צוּ וַוארְפְן דִי וֶועג וִוי אַזוֹי דִי עֶלְטֶערְן פִירְן זִיךְ, נִישְׁט נָאכְמַאכְן דִי חֶסְרוֹנוֹת וָואס זֵיי בְּרֶענְגֶען מִיט פוּן שְׁטוּב.

צְוִוישְׁן דִי בֵּיימֶער

לִיבֶּער בְּרוּדֶער, זֶע אוֹיסְצוּנִיצְן דִי צַייט אִין ׳קֶעמְפּ׳ צְוִוישְׁן דִי בֵּיימֶער אוּן דִי גְרָאז, מַאךְ זִיךְ אַ פְּלַאץ צְוִוישְׁן דִי בֵּיימֶער; נֶעם אַ טִישׁ, אַ בֶּענְקְל אוּן אַ שְׁטֶענְדֶער אוּן דָארְט זָאלְסְטוּ אוֹיסְנִיצְן דַיינֶע פְרֵייעֶ צַייט מִיט לֶערְנֶען אוּן דַאוֶוענֶען, מַאךְ זִיךְ אַ קְבִיעוּת צוּ זָאגְן יֶעדְן טָאג דֶעם ׳יוֹם תְּהִלִּים׳ אוּן עֶנְדִיגְן יֶעדֶע וָואךְ סֵפֶר תְּהִלִּים, בֶּעט זִיךְ אוֹיס פַאר אַ שִׁידוּךְ אוּן פַאר עֶרְלִיכֶע דוֹרוֹת.

הַיינְטִיגֶע טֶעג וֶוען דִי נִסְיוֹנוֹת זֶענֶען אַזוֹי שְׁטַארְק, פוּן דִי שֶׁענְסְטֶע שְׁטִיבֶּער זֶעט מֶען וִוי עֶס פַאלְן נֶעבֶּעךְ אַוֶועק קִינְדֶער, עֶס אִיז מַמָּשׁ וָואס דֶער נָבִיא קְלָאגְט (יִרְמְיָה ט, כ): ״כִּי עָלָה מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ, בָּא בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ, לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ, בַּחוּרִים מֵרְחֹבוֹת״, אִידִישֶׁע קִינְדֶער וֶוערְן פַארְכַאפְּט - דַארְף מֶען זֵייעֶר אַסַאךְ בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף עֶרְלִיכֶע דוֹרוֹת; הִינְטֶערְן בּוֹים זָאלְסְטוּ זִיצְן מִיטְן תְּהִלִּים אוּן זִינְגֶען דִי קַאפִּיטְלֶעךְ תְּהִלִּים, דִי פְּסוּקֵי תְּהִלִּים - מִיט אַ גֶעשְׁמַאק, אוּן דוּ זָאלְסְט אַרַיינְפְלֶעכְטְן צְוִוישְׁן דִי פְּסוּקִים דַיינֶע אֵייגֶענֶע תְּפִלּוֹת, זָאלְסְט בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן:

״הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיךְ ווִיל שׁוֹין אַזוֹי שְׁטַארְק חֲתוּנָה הָאבְּן, שִׁיק מִיר שׁוֹין מַיין שִׁידוּךְ, אִיךְ קוּם נָאךְ אַ יָאר אוּן נָאךְ אַ יָאר אִין קֶעמְפּ, אִיךְ בִּין גֶעוֶוען זִיכֶער פַארְיָאר אַז אִיךְ וֶועל נִישְׁט דַארְפְן קוּמֶען דִי יָאר נָאכְאַמָאל אִין קֶעמְפּ, אִיךְ וֶועל שׁוֹין זַיין חַתוּנָה גֶעהַאט בִּקְדוּשָּׁה וּבְטָהֳרָה, דִיךְ קֶענֶען דִינֶען מִיט רֵיינֶע מוֹחִין, לֶערְנֶען תּוֹרָה בְּטָהֳרָה. אַזוֹי וִוי דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (פְּסָחִים קיב:): ״מִצְוָה וְגוּף טָהוֹר״, וִוי אַזוֹי קֶען מֶען לֶערְנֶען תּוֹרָה מִיט קְדוּשָּׁה וְטָהֳרָה? ״נוֹשֵׂא אִשָּׁה וְלוֹ בָּנִים״, אַז מֶען הָאט חֲתוּנָה; אָנָּא ה׳ רַחֵם עָלַי, אִיךְ בֶּעט דִיר אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאבּ רַחְמָנוּת אוֹיף מִיר, בְּרֶענְג מִיר מַיין שִׁידוּךְ״; אוּן לֵייג אַרַיין דַיינֶע אֵייגֶענֶע וֶוערְטֶער, תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וַוייל מִיר הָאבְּן נִישְׁט קַיין הַשָּׂגָה אִין דָאס גְרוֹיסְקֵייט פוּן הִתְבּוֹדְדוּת וּתְפִלָּה, עֶס זֶענֶען דָא מַלְאָכִים וָואס נֶעמֶען דִי תְּפִלּוֹת אוּן מַאכְן דֶערְפוּן הֶערְלִיכֶע קְרוֹינֶען פַארְן אֵייבֶּערְשְׁטְן. חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה זָאגְן (חֲגִיגָה יג:; זוֹהַר בְּשַׁלַּח נח.), עֶס אִיז דָא אַ מַלְאָךְ סַנְדַלְפוֹן, אַ רִיזִיגֶער מַלְאָךְ, פוּן דִי עֶרְד בִּיזְן הִימְל, ״וְקוֹשֵׁר כְּתָרִים״, עֶר מַאכְט שֵׁיינֶע קְרוֹינֶען, ״מִצְלוֹתְהוֹן יִשְׂרָאֵל״, פוּן דִי תְּפִלּוֹת פוּן אִידִישֶׁע קִינְדֶער, דִי תְּפִלּוֹת גֵייעֶן אַרוֹיף בִּיזְן אֵייבֶּערְשְׁטְן.

אוֹיךְ זָאלְסְטוּ זִיךְ מַאכְן אַ קְבִיעוּת צוּ גֵיין אַ שְׁפַּאצִיר (נָאר דָארְט וואוּ דִי קֶעמְפּ עֶרְלוֹיבְּט) - מִיטְן אֵייבֶּערְשְׁטְן, זָאלְסְט זִיךְ אוֹיסְרֶעדְן דַיין הַארְץ צוּ אִים אוֹיף דַיין אֵייגֶענֶע שְׁפְּרַאךְ, דֶערְצֵייל אִים אַלֶעס וָואס אִיז אַרִיבֶּער אוֹיף דִיר אוּן אַלֶעס וָואס גֵייט אַרִיבֶּער, טֵייל אַיין דִי שְׁמוּעֶס אִין דְרֵיי; הֵייבּ אָן מִיט ׳תּוֹדָה וְהוֹדָאָה׳, דַאנְקֶען אוּן לוֹיבְּן; דַאנְק דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן פַאר אַלֶע גוּטֶע זַאכְן וָואס עֶר טוּט מִיט דִיר, אַז דוּ בִּיסְט גֶעזוּנְט, נָאכְדֶעם זָאלְסְטוּ זִיךְ מִתְוַדֶּה זַיין צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דֶערְצֵייל אִים וָואס דוּ בִּיסְט אַרִיבֶּער, וָואס דוּ הָאסְט גֶעזִינְדִיגְט, זָאג דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן: ״הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיךְ הָאבּ חֲרָטָה, אִיךְ זָאג צוּ אַז אִיךְ גֵיי עֶס מֶער נִישְׁט טוּן״, אוּן זָאלְסְט בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן עֶר זָאל דִיךְ מְקָרֵב זַיין צוּ אִים, עֶר זָאל רַחְמָנוּת הָאבְּן אוֹיף דִיר אַז דִי לֶעבְּן זָאל דִיר נִישְׁט אַרִיבֶּערְגֵיין מִיט נַארִישְׁקֵייטְן.

דִי עֲבוֹדָה פוּן שְׁמוּעֶסְן אוּן בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן הָאבְּן אַלֶע צַדִּיקִים גֶעטוּן, דָאס הָאט זֵיי גֶעבְּרֶענְגְט צוּ וֶוערְן אַזוֹי גְרוֹיס, אַזוֹי הֵיילִיג, אַזוֹי וִוי דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב, סִימָן כה; ק), עֶר הָאט גֶעהֶערְט פוּן אַסַאךְ צַדִּיקִים אַז זֵיי זֶענֶען צוּגֶעקוּמֶען צוּ זֵייעֶרֶע גְרוֹיסֶע מַדְרֵיגוֹת נָאר דוּרְךְ הִתְבּוֹדְדוּת וּתְפִלָּה, דוּרְךְ זִיךְ אוֹיסְשְׁמוּעֶסְן דָאס הַארְץ מִיטְן אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן דֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט אַז מֶען קֶען נִישְׁט זַיין קַיין עֶרְלִיכֶער אִיד אָן הִתְבּוֹדְדוּת, דָאס אִיז דִי עֶפֶענוּנְג אַרַיין צוּ קוּמֶען צוּ דִי קְדוּשָּׁה.

סֵדֶר הַלִּימוּד

מַאךְ זִיךְ אַ סֵדֶר הַלִּימוּד וָואס דוּ וֶועסְט לֶערְנֶען אִין דַיין פְרֵייעֶ צַייט, וַוייל אִין ׳קֶעמְפּ׳ אִיז דָא מֶער צַייט וִוי אַ גַאנְץ יָאר אִין שְׁטָאט, אוּן אַז מֶען נִיצְט אוֹיס דִי צַייט קֶען מֶען זֵייעֶר אַסַאךְ אָנְקוּמֶען.

מַאךְ זִיךְ אַ סֵדֶר צוּ לֶערְנֶען אֵייגֶענֶע לִימוּדִים, דָאס הֵייסְט אוֹיסֶער דִי סֵדֶר וָואס אִיז דָא אִין יְשִׁיבָה; דִי שִׁיעוּר גְמָרָא אוּן דִי שִׁיעוּר הֲלָכָה וְכוּ׳ - זָאלְסְטוּ אִין דִי פְרֵייעֶ צַייטְן לֶערְנֶען אֵייגֶענֶע שִׁיעוּרִים. מַאךְ זִיךְ אַ שִׁיעוּר אִין מִשְׁנַיוֹת; הֵייבּ אָן מַסֶכֶת בְּרָכוֹת, לֶערְן אַ פֶּרֶק נָאךְ אַ פֶּרֶק, בִּיז דוּ וֶועסְט עֶנְדִיגְן מַסֶכֶת בְּרָכוֹת אוּן הֵייבּ אָן מַסֶכֶת פֵּאָה, אוּן אַזוֹי וַוייטֶער - בִּיז דוּ וֶועסְט עֶנְדִיגְן סֵדֶר זְרָעִים, אוּן אֲפִילוּ דוּ פַארְשְׁטֵייסְט נָאכְנִישְׁט וָואס דוּ לֶערְנְסְט - זָאלְסְטוּ זִיךְ נִישְׁט מְבַלְבֵּל פוּן דֶעם, נָאר וַוייטֶער לֶערְנֶען אוּן גֵיין צוּ סֵדֶר מוֹעֵד; הֵייבּ אָן מַסֶכֶת שַׁבָּת, אוּן וֶוען דוּ עֶנְדִיגְסְט מַסֶכֶת שַׁבָּת זָאלְסְטוּ גֵיין צוּ מַסֶכֶת עֵירוּבִין, אוּן אַזוֹי וַוייטֶער בִּיז דוּ עֶנְדִיגְסְט סֵדֶר מוֹעֵד.

אִין אָנְהֵייבּ וֶועסְטוּ נִישְׁט פַארְשְׁטֵיין וָואס דוּ לֶערְנְסְט, דַיין קָאפּ וֶועט אַוֶועק פְלִיעֶן, אָבֶער דוּרְךְ אַסַאךְ לֶערְנֶען תּוֹרָה בּוֹיט זִיךְ דִי מֹחַ צוּרִיק אוֹיף, עֶס וֶוערְט צוּרִיק שְׁטַארְק - בִּיז מֶען אִיז זוֹכֶה צוּ קֶענֶען פַארְשְׁטֵיין דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה.

גֵיי נִישְׁט טִיף אִין וַואלְד, זִיכֶער נִישְׁט אוֹיבּ אַ צְוֵוייטֶער ווִיל דִיךְ אַיינְרֶעדְן צוּ גֵיין עֶרְגֶעץ אִין אַ בַּאהַאלְטֶענֶע פְּלַאץ; זָאלְסְט

זִיךְ אַכְטוּנְג גֶעבְּן. מִיט אַ חַבֵר זָאלְסְטוּ זִיךְ דְרֵייעֶן נָאר אִין דִי עֶפְנְטְלִיכְקֵייט וואוּ מֶענְטְשְׁן זֶעעֶן, זָאלְסְט בְּשׁוּם אֵין אוֹפָן גֵיין טִיף אִין וַואלְד אָדֶער אִין אַ לֵיידִיגֶע בּוּדְקֶע וְכוּ׳, אוּן חַס וְשָׁלוֹם, אוֹיבּ אַ חַבֵר ווִיל דִיךְ צוּרֶעדְן צוּ טוּן אַן עֲבֵירָה - זָאלְסְט דֶערְצֵיילְן דַיינֶע עֶלְטֶערְן, זָאלְסְט זִיךְ נִישְׁט שֶׁעמֶען, זַיי אָפְּן מִיט דַיינֶע עֶלְטֶערְן, זַיי אָפְּן מִיט דַיינֶע מַגִידֵי שִׁיעוּר. זוּךְ אוֹיף צְווִישְׁן דִי אַיינְגֶעשְׁטֶעלְטֶע אַן עֶרְלִיכֶער אִיד וָואס וֶועט אַכְטוּנְג גֶעבְּן אוֹיף דִיר, אוּן אוֹיבּ אֵיינֶער קוּמְט צוּ דִיר אִין בָּאנְק שְׁטִילֶערְהֵייט בַּיינַאכְט וֶוען אַלֶע שְׁלָאפְן שׁוֹין אוּן ווִיל דִיךְ אָנְרִירְן... זָאלְסְטוּ שְׁרֵייעֶן: ״גֶעוַואלְד...! רַאטֶעוֶועט...!״ הָאבּ נִישְׁט פוּן קֵיינֶעם מוֹרָא, וַוייל אִין 'קֶעמְפּ' קֶען מֶען טַאקֶע זֵייעֶר מַצְלִיחַ זַיין אִין עֲבוֹדַת הַשֵׁם, אָבֶּער פוּן דִי אַנְדֶערֶע זַייט קֶען מֶען חַס וְחָלִילָה טוּן נִישְׁט גוּטֶע זַאכְן מִיט אַ חַבֵר, וָואס דִי גַאנְצֶע לֶעבְּן וֶוערְט פַארְדְרֵייט, מֶען קֶען נִישְׁט לֶעבְּן מֶער, אוּן שְׁפֶּעטֶער וֶוען מֶען הָאט חֲתוּנָה מוּטְשֶׁעט מֶען זִיךְ מִיט שָׁלוֹם בַּיִת הַשֵׁם יִשְׁמְרֵינוּ.

דִי סִדְרֵי הַיְשִׁיבָה זָאלְסְטוּ מִיטְהַאלְטְן, זָאלְסְט נִישְׁט זַיין קַיין אוֹיבֶּער חָכָם אוּן מַאכְן פַּארְקֶערְט. אַז מֶען דַארְף אַרַיין גֵיין צוּם שִׁיעוּר - זָאלְסְטוּ אַרַיין גֵיין צוּם שִׁיעוּר, נִישְׁט דֶעמָאלְט מַאכְן אַנְדֶערֶע זַאכְן, זַיי נִישְׁט פוּן דִי בָּחוּרִים וָואס טוּעֶן אַלֶעס פַּארְקֶערְט; וֶוען דִי סֵדֶר אִיז דַאוֶוענֶען - דֶעמָאלְט לֶערְנֶען זַיי, אוּן וֶוען מֶען דַארְף לֶערְנֶען - מַאכְן זַיי מִנְיָנִים אִין וַואלְד וְכוּ׳, דוּ זָאלְסְט זִיךְ הַאלְטְן מִיט דִי סִדְרֵי הַיְשִׁיבָה, אוּן אִין דִי פְרֵייעֶ צַייט זָאלְסְטוּ לֶערְנֶען בְּהַתְמָדָה רַבָּה שִׁיעוּרִים אִין כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָהּ; אוּן אוֹיסֶער דִי שִׁיעוּר מִשְׁנַיוֹת זָאלְסְטוּ זִיךְ מַאכְן אַ שִׁיעוּר אִין שַׁ״ס. עֶס אִיז מֶעגְלִיךְ פַאר דִיר צוּ אָנְהֵייבְּן שַׁ״ס אוּן עֶס עֶנְדִיגְן אִין דִי צֶען וָואכְן פוּן 'קֶעמְפּ'; מֶען רֶעדְט פוּן דוּרְךְ זָאגְן שַׁ״ס, אַז דוּ וֶועסְט יֶעדְן טָאג זָאגְן אַסַאךְ בְּלֶעטֶער גְמָרָא - קֶענְסְטוּ עֶנְדִיגְן גַאנְץ שַׁ״ס, אוּן אַז מֶען זָאגְט גְמָרָא - הֵייבְּט מֶען אָן צוּבִּיסְלֶעךְ צוּ פַארְשְׁטֵיין, אוּן אַז מֶען לֶערְנְט וַוייטֶער אַזוֹי, מֶען שְׁטֶעלְט זִיךְ נִישְׁט אָפּ, מֶען הֵייבְּט אָן נָאכְאַמָאל שַׁ״ס אוּן נָאכְאַמָאל שַׁ״ס - אִיז מֶען זוֹכֶה אַז דִי קָאפּ עֶפְנְט זִיךְ, מֶען הֵייבְּט אָן פַארְשְׁטֵיין וָואס מֶען לֶערְנְט, אוּן מֶען הֵייבְּט אָן שְׁפִּירְן אַ זִיסְקֵייט אִין דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה.

שְׁלָאפְן גֵיין

וֶוען עֶס קוּמְט דִי צַייט צוּ גֵיין שְׁלָאפְן זָאלְסְטוּ גֵיין שְׁלָאפְן מִיט יִרְאַת שָׁמַיִם, נֶעם אִין בֶּעט מַעֲשֶׂה בִּיכְלֶעךְ פוּן סִיפּוּרֵי צַדִיקִים; אַז מֶען שְׁלָאפְט אַיין מִיט מַעֲשִׂיוֹת פוּן צַדִיקִים - אִיז דִי שְׁלָאף אַ הֵיילִיגֶע שְׁלָאף, מֶען שְׁלָאפְט מִיט שְׁמִירָה, אוּן לֵיין קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִיטָה; דֶער יֵצֶר הָרָע פַארְלֵייגְט זִיךְ זֵייעֶר מֶען זָאל מְזַלְזֵל זַיין אִין קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִיטָה, וַוייל דָאס הַרְגֶ'עט אִים. אַזוֹי ווִי דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (בְּרָכוֹת ה.): ״כָּל הַקוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע עַל מִטָתוֹ, מַזִיקִין בְּדֵילִין הֵימֶנוּ״, דֶער וָואס לֵיינְט קְרִיאַת שְׁמַע פַאר עֶר לֵייגְט זִיךְ שְׁלָאפְן - גֵייעֶן אַלֶע מַזִיקִים אַוֶועק פוּן אִים; דֶער יֵצֶר הָרָע, דֶער מַלְאָךְ הַמַזִיק - וֶוערְט אוֹיס דוּרְךְ קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִיטָה, עֶר הָאט מוֹרָא פוּן דֶעם. נָאךְ זָאגְן דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים (שָׁם): ״כָּל הַקוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע עַל מִטָתוֹ כְּאִילוּ אוֹחֵז חֶרֶב שֶׁל שְׁתֵּי פִּיוֹת בְּיָדוֹ״, וֶוער עֶס לֵיינְט קְרִיאַת שְׁמַע פַארְן גֵיין שְׁלָאפְן - אִיז אַזוֹי ווִי עֶר הַאלְט אַ מֶעסֶער וָואס אִיז שַׁארְף פוּן בֵּיידֶע זַייטְן, אוּן אַזוֹי הַרְגֶ'עט עֶר אוֹיס אַלֶע מַזִיקִים, אוּן נָאךְ זָאגְן דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים (בְּרָכוֹת ח:), רָבָא הָאט גֶעזָאגְט פַאר זַיינֶע קִינְדֶער: ״אַל תֵּשְׁבוּ עַל מִטַת אֲרַמִית״, אִיר זָאלְט נִישְׁט שְׁלָאפְן אִין אַ גוֹי'אִישֶׁע בֶּעט, זָאגְט דִי גְמָרָא עֶטְלִיכֶע פְּשָׁטִים וָואס דָאס מֵיינְט, דֶער עֶרְשְׁטֶער פְּשַׁט אִיז: ״לֹא תִּגְנוּ בְּלֹא קְרִיאַת שְׁמַע״, עֶר הָאט זֵיי אָנְגֶעזָאגְט זֵיי זָאלְן נִישְׁט גֵיין שְׁלָאפְן אָן לֵיינֶען קְרִיאַת שְׁמַע; זֶעט מֶען פוּן דֶעם ווִי חָשׁוּב עֶס אִיז וֶוען מֶען לֵיינְט קְרִיאַת שְׁמַע פַאר מֶען לֵייגְט זִיךְ שְׁלָאפְן.

זָאג דֶעם: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הֲרֵינוּ מוֹחֵל״, זַיי מוֹחֵל יֶעדְן אֵיינֶעם. דֶער הֵיילִיגֶער זוֹהַר דֶערְצֵיילְט (פַּרְשַׁת מִקֵץ, דַף רא:), אַז דֶער הֵיילִיגֶער תַּנָא רֶבִּי אַבָּא אִיז אַמָאל גֶעזִיצְן בַּיים אַרַיינְגַאנְג פוּן דִי שְׁטָאט לוּד, עֶר הָאט גֶעזֶען אֵיינֶעם אָנְקוּמֶען זֵייעֶר אָפְּגֶעמַאטֶערְט, דֶער אִיד הָאט זִיךְ אַרָאפְּגֶעזֶעצְט זִיךְ אָפְּצוּרוּעֶן אוּן עֶר הָאט אַיינְגֶעדְרִימְלְט. וֶוען דֶער אִיד אִיז דָארְט גֶעשְׁלָאפְן בַּאמֶערְקְט רֶבִּי אַבָּא ווִי אַ שְׁלַאנְג קְרִיכְט צוּם מֶענְטְשׁ אוּן אֵיידֶער דֶער שְׁלַאנְג הָאט גֶעקֶענְט אָנְקוּמֶען צוּם מֶענְטְשׁ - אִיז אַרָאפְּגֶעפַאלְן אַ צְוַוייג אוֹיף אִים אוּן אַזוֹי אִיז דִי שְׁלַאנְג גֶע'הַרְגֶ'עט גֶעוָוארְן.

וֶוען דֶער אִיד הָאט זִיךְ אוֹיפְגֶעוֶועקְט אוּן גֶעזֶען דִי טוֹיטֶע שְׁלַאנְג הָאט עֶר זִיךְ אוֹיפְגֶעשְׁטֶעלְט אוּן זִיךְ אַוֶועק גֶערִיקְט פוּן זַיין פְּלַאץ וואוּ עֶר אִיז גֶעשְׁלָאפְן, אוּן פִּינְקְט אַ סֶעקוּנְדֶע דֶערוֹיף אִיז אַרָאפְּגֶעפַאלְן דִי גַאנְצֶע שְׁטִיקְל עֶרְד וואוּ עֶר אִיז פְרִיעֶר דָארְט גֶעשְׁלָאפְן, אִיז רֶבִּי אַבָּא צוּגֶעגַאנְגֶען צוּ אִים אוּן גֶעפְרֶעגְט: ״זָאגְט מִיר, וֶוער זֶענְט אִיר אוּן וָואס זֶענֶען אַייעֶרֶע מַעֲשִׂים אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט מִיט אַייךְ גֶעטוּן צְוַויי גְרוֹיסֶע נִסִים?״ זָאגְט דֶער אִיד: ״נִישְׁטָא קַיין מֶענְטְשׁ אוֹיף דִי וֶועלְט וָואס הָאט מִיר גֶעטוּן עֶפֶּעס שְׁלֶעכְט וָואס אִיךְ זָאל אִים נִישְׁט מוֹחֵל זַיין אוּן אִים אִיבֶּערְבֶּעטְן, אוּן אוֹיבּ בִּין אִיךְ נִישְׁט מַצְלִיחַ צוּ טְרֶעפְן דֶעם מֶענְטְשׁ וָואס הָאט מִיר גֶעטוּן שְׁלֶעכְטְס - בִּין אִיךְ נִישְׁט אַרַיין אִין בֶּעט שְׁלָאפְן בַּיינַאכְט אֵיידֶער אִיךְ הָאבּ אִים מוֹחֵל גֶעוֶוען״, הָאט רֶבִּי אַבָּא גֶעוֵויינְט אוּן גֶעזָאגְט: ״יֶעצְט זֶע אִיךְ אַז דוּ בִּיסְט וֶוערְד אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעטוּן מִיט דִיר נִסִים״.

נָאכְן מוֹחֵל זַיין אַלֶעמֶען, זָאלְסְטוּ לֵיינֶען קְרִיאַת שְׁמַע אוּן זִיךְ מִתְוַודֶה זַיין. לֵיין קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל אֲרִיזַ״ל, עֶס נֶעמְט נִישְׁט לַאנְג צוּ לֵיינֶען קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל הָאֲרִיזַ״ל, דִי דְרֵיי פַּרְשִׁיוֹת פוּן קְרִיאַת שְׁמַע, אוּן זִיךְ מִתְוַודֶה זַיין אוֹיף אַלֶעס וָואס מֶען הָאט פּוֹגֵם גֶעוֶוען. דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי נָתָן זָאגְט (לִקוּטֵי הֲלָכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִטָה, הֲלָכָה ב): וֶוען אַ מֶענְטְשׁ לֵיינְט קְרִיאַת שְׁמַע בַּיינַאכְט פַאר עֶר גֵייט שְׁלָאפְן אוּן עֶר אִיז זִיךְ מִתְוַודֶה - ״אֵינוֹ זָז מִשָׁם עַד שֶׁמוֹחֲלִין לוֹ״, אִיז מֶען אִים מוֹחֵל אוֹיף אַלֶע זַיינֶע עֲבֵירוֹת.

גְרֵייט זִיךְ אָן נֶעגְל וַואסֶער אֵיידֶער דוּ גֵייסְט שְׁלָאפְן, מֶען קֶען זֶען אַ סִימָן אוֹיף אֵיינֶעם אוֹיבּ עֶר הָאט יִרְאַת שָׁמַיִם, אוֹיבּ עֶר גְרֵייט אָן נֶעגְל וַואסֶער. אוּן גֵיי שְׁלָאפְן אֵיידְל, טוּ זִיךְ אִיבֶּער דִי נַאכְט קְלֵיידֶער אֵיידְל, מִיט יִרְאַת שָׁמַיִם - וֶועט דִי שְׁלָאף זַיין אַ הֵיילִיגֶע שְׁלָאף מִיט הֵיילִיגֶע חֲלוֹמוֹת, אוּן דִי טָאג וֶועט זִיךְ אָנְהֵייבְּן מִיט גְרוֹיס שִׂמְחָה, וֶועסְט זֵייעֶר מַצְלִיחַ זַיין אִין עֲבוֹדַת הַשֵׁם.

קוֹל אֱמוּנָה - 845-299-2224